

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 3.11.2010
COM(2010) 618 konč.

2010/0306 (NLE)

Predlog

DIREKTIVA SVETA

o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki

SEC(2010) 1290
SEC(2010) 1289

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

1.1. Ozadje in cilji predloga

Po uspešnem sprejetju Direktive o jedrski varnosti je bil v delovni program Komisije 2010 (točka 2010/ENER/021) vključen spremenjen predlog zakonodaje o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.

Predlagana Direktiva določa pravni okvir EU za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Spreminja tudi predlog Komisije za Direktivo Sveta (Euratom) o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki¹.

Vse države članice imajo radioaktivne odpadke. Ti nastajajo v okviru mnogih koristnih dejavnosti, kot so proizvodnja električne energije v jedrskih elektrarnah in vrsta oblik uporabe radioaktivnih izotopov v medicini, industriji, kmetijstvu, raziskavah in izobraževanju.

Izrabljeno gorivo nastaja tudi pri obratovanju jedrskih reaktorjev. Trenutno obstajata dve možnosti ravnanja z izrabljenim (tj. obsevanim) gorivom: predelava za pridobivanje plutonija in urana za morebitno ponovno uporabo ali prehodno skladiščenje in kasnejše neposredno odlaganje, če nacionalna politika izrabljeno gorivo opredeljuje kot odpadke. A tudi pri predelavi izrabljenega goriva² ostajajo „končni odpadki“, tj. ločeni vitrificirani ostanki, ki vsebujejo nerekiclrane delce, ki jih je tudi treba odstraniti. Jedrske elektrarne ima več kot polovica držav članic. V številnih državah članicah so jedrski reaktorji v fazi gradnje ali razgradnje, načrtuje pa se tudi nova gradnja.

Glede na značilnosti odpadkov (tj. vsebnost radionuklidov) je potrebna posebna ureditev za namen zaščite ljudi in okolja pred nevarnostmi ionizirajočega sevanja. Temeljno načelo ravnanja z radioaktivnimi odpadki je njihovo shranjevanje in izolacija pred ljudmi in biosfero, vse dokler odpadki predstavljajo radiološko nevarnost. Ta nevarnost se sčasoma zmanjša zaradi radioaktivnega razpada. Izolacijo zagotavlja niz umetnih pregrad, v primeru dolgoživih odpadkov pa tudi lastnosti okoliških kamnin.

Radioaktivni odpadki so glede na njihovo stopnjo aktivnosti razvrščeni na nizko-, srednje- in visokoradioaktivne odpadke. Razlikovati je mogoče tudi med kratkoživimi in dolgoživimi radioaktivnimi odpadki³. Kratkoživi nizko- in sredneradioaktivni odpadki (NSRAO) se običajno odlagajo na odlagališčih blizu površja. V primeru visokoradioaktivnih odpadkov (VRAO) pa, nasprotno, obstaja svetovno znanstveno in tehnično soglasje, da odlaganje globoko pod zemljo predstavlja najvarnejšo in najbolj trajnostno možnost⁴.

¹ Prvotni predlog Komisije iz leta 2003 (COM 2003/32 konč.) in njegova spremenjena različica iz leta 2004 (COM (2004)526 konč.).

² Tako v splošnem kot naprednem gorivnem ciklusu.

³ Priporočilo Komisije z dne 15. septembra 1999 o sistemu za razvrščanje trdnih radioaktivnih odpadkov, UL L 265, 13.10.1999, str. 37.

⁴ Odbor za ravnanje z radioaktivnimi odpadki OECD-NEA: „Collective Statement on Moving Forward to Geological Disposal of Radioactive Waste“ (Skupna izjava o prehodu na geološko odlaganje radioaktivnih odpadkov), ISBN 978-92-64-99057-9.

Več kot 85 % radioaktivnih odpadkov, proizvedenih v EU, je kratkoživih NSRAO, približno 5 % je dolgoživih NSRAO, manj kot 10% pa je VRAO, ki vključujejo tako vitrificirane odpadke iz predelave ter izrabljeno gorivo, ki šteje za odpadek⁵.

Ne glede na to, kakšna bo prihodnost uporabe jedrske energije za energetske ali neenergetske namene, je odlaganje kot končna točka pri ravnanju z obstoječimi in prihodnjimi radioaktivnimi odpadki potrebno za zagotovitev dolgoročne varnosti.

Začasno skladiščenje predstavlja pomembno fazo v ravnanju z radioaktivnimi odpadki, predvsem v primeru izrabljenega goriva in VRAO, saj omogoča učinkovito hlajenje in znižanje ravni sevanja, zato je ravnanje z njimi varnejše. Obstaja pa tudi široko soglasje, da je skladiščenje izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov, vključno z dolgoročnim skladiščenjem, samo prehodna rešitev, ki zahteva aktiven in stalen institucionalni nadzor. Dolgoročna zaščita pred vsemi potencialnimi nevarnostmi se lahko zagotovi samo z odlaganjem, ki ima pasivno varnostno funkcijo.

Ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je končna odgovornost držav. Priznано etično načelo poleg tega določa, da se mora družba izogniti ustvarjanju prevelikih bremen za prihodnje generacije, to pa pomeni, da mora sedanja generacija, ki uživa koristi jedrske električne energije ali medicinskih posegov, ustrezno ravnati z vsemi obstoječimi odpadki.

Kljub temu mora večina držav še sprejeti ključne odločitve v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in jedrskimi odpadki. To še zlasti velja za izrabljeno gorivo in VRAO; dobro utečene programe za odlaganje ima namreč samo peščica držav članic. Zaradi zavlačevanja se bodo bremena tako v zvezi z odlaganjem kot z ohranitvijo prehodnih možnosti skladiščenja prenesla na prihodnje generacije. Tveganja v zvezi s tem so očitna – nerazpoložljivost finančnih sredstev, pomanjkanje strokovnega znanja, oviranje zaradi nepredvidenih družbenih prevratov, teroristične grožnje itd.

Za varno ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom na vseh ravneh od nastajanja do odlaganja je potreben nacionalni okvir, ki določa politične zaveze in jasno porazdelitev odgovornosti ter po potrebi zagotavlja razpoložljivost zadostnih znanstvenih, tehničnih in finančnih virov. Zaradi izredno občutljive narave vprašanja je treba zagotoviti tudi obveščanje in sodelovanje javnosti v postopku odločanja.

Splošni cilj tega predloga je torej oblikovati pravni okvir EU za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki kot sestavni del varne uporabe jedrske energije za proizvodnjo električne energije ter ionizirajočega sevanja v medicini, industriji, kmetijstvu, raziskavah in izobraževanju.

Da bi ta splošni cilj politike izpolnili, je treba:

- zagotoviti takojšnjo, prihodnjo in čezmejno zaščito delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi, ki so posledica ionizirajočega sevanja;
- izvrševati najvišje varnostne standarde ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom;

⁵ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: šesto poročilo o stanju glede ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom v Evropski uniji, COM(2008) 542 konč. in SEC(2008)2416.

- preprečiti ustvarjanje prevelikih bremen za prihodnje generacije;
- doseči trajno politično zavezo dolgoročnemu ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
- zagotoviti prenos političnih odločitev v jasne določbe za namen izvajanja vseh faz ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom od nastajanja do odlaganja;
- doseči in ohraniti nenehno izboljševanje sistema ravnanja, ki temelji na postopnem sprejemanju odločitev in družbeni sprejemljivosti;
- zagotoviti ustrezna, pregledno upravljana finančna sredstva, ki so razpoložljiva, kadar so potrebna, v skladu z načelom „onesnaževalec plača“.

1.2. Obstoječi pravni instrumenti, ki vplivajo na ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom; subsidiarnost

Pristojnosti Skupnosti v zvezi z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki izhajajo iz civilnih jedrskih dejavnosti, spadajo v okvir Pogodbe Euratom. Člen 2(b) pogodbe Euratom določa enotne varnostne standarde za varovanje zdravja delavcev in prebivalstva. V skladu s členom 30 se v Skupnosti določijo temeljni standardi za zaščito delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočih sevanj, člen 37 pa določa, da morajo države članice Komisiji predložiti splošne podatke o vsakem načrtu za odlaganje radioaktivnih odpadkov.

Kot v svoji sodni praksi ugotavlja Sodišče Evropske unije, določbe iz Poglavja 3 Pogodbe Euratom o zdravju in varnosti tvorijo skladno celoto in Komisiji podeljujejo precej široke pristojnosti, da bi zaščitile prebivalstvo in okolje pred tveganji jedrske kontaminacije⁶. Na podlagi temeljne sodbe Sodišča C-29/99 je obstoječe temeljne varnostne standarde, ki so predvsem usmerjeni v varovanje zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočih sevanj, mogoče v skladu s Pogodbo Euratom „dopolniti“ z varnostnimi zahtevami, ki urejajo varno ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom.

Vprašanje ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je očitno področje, na katerem je treba nacionalno zakonodajo dopolniti z zakonodajo na ravni EU, in sicer zaradi čezmejnega vidika varnosti. Obenem pa notranji trg od Komisije zahteva, da zagotovi enake konkurenčne pogoje, da bi se preprečilo izkrivljanje konkurence.

Vendar obstoječa evropska zakonodaja ne zajema vseh dejavnosti in objektov v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Vključeni niso vidiki, kot so nacionalne politike in njihovo izvajanje, ter obveščanje in sodelovanje javnosti v postopku odločanja.

Nedavno sprejeta Direktiva Sveta o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (Direktiva o jedrski varnosti)⁷ zajema samo skladišča izrabljenega goriva in druga skladišča radioaktivnih odpadkov, ki so na istem območju in so neposredno povezana z jedrskimi objekti. Navaja pa, da je pomembno tudi zagotoviti varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, med drugim tudi v skladiščih in odlagališčih. Predlagana direktiva o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je torej logično nadaljevanje Direktive o jedrski varnosti.

⁶ C-187/87 (1988 ZOdl. str. 5013) in C-29/99 (2002 ZOdl. str. I-11221).

⁷ Direktiva Sveta 2009/71/Euratom, UL L 172, 2.7.2009, str. 18–22.

Drugi pravni instrumenti EU, ki se nanašajo na ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, so ureditve Skupnosti za pospešeno izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku⁸, o nadzoru visokoaktivnih zaprtih radioaktivnih virov in virov neznanega izvora⁹, vključno z ravnanjem z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti¹⁰ (ki ne zajemajo vidikov, povezanih z radioaktivnostjo), in o nadzorovanju in kontroli pošilk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva^{11,12}. Tu je še Priporočilo Komisije o upravljanju finančnih sredstev za razgradnjo jedrskih objektov, izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov¹³.

Na mednarodni ravni je Mednarodna agencija za atomsko energijo (IAEA) v sodelovanju z drugimi organizacijami oblikovala varnostne standarde, ki niso pravno zavezujoči in katerih vključitev v nacionalno zakonodajo je prostovoljna. Vse države članice EU so članice IAEA in sodelujejo pri sprejemanju teh standardov.

Najpomembnejši mednarodni sporazum na tem področju je Skupna konvencija o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki, sklenjena pod okriljem IAEA. Vendar za njeno neizpolnjevanje niso določene nikakršne sankcije. Mednarodno sprejeta načela in zahteve iz Skupne konvencije in z njimi povezani varnostni standardi IAEA zaradi tega ne zagotavljajo enotnega pristopa na ravni EU, čeprav so vse države članice EU (razen Malte) in Skupnost Euratom pogodbenice Skupne konvencije.

Da bi se zagotovilo izvajanje mednarodno potrjenih načel in zahtev za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, jih predlagana direktiva opredeljuje kot pravno zavezujoče in izvršljive. Določa torej posebne zahteve za obseg uporabe, vsebino in pregled nacionalnih programov za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.

Temeljni pristop je podoben pristopu iz Direktive o jedrski varnosti, torej je del pristojnosti nacionalnih regulativnih organov in mednarodno potrjenih načel ter zahtev varnostnih standardov IAEA in Skupne konvencije, s čimer se zmanjšuje morebitna dodatna obremenitev organov držav članic.

Predlagana direktiva bo na celovit način uvedla najvišje varnostne standarde za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter tako predstavljala zgled in merilo za tretje države in regije. Zagotavljala bo odlaganje radioaktivnih odpadkov brez nepotrebnega odlašanja.

2. POSVETOVANJE Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCENA UČINKA

Pri pripravi osnutka spremenjenega predloga je Komisija na zahtevo Sveta¹⁴ opravila široko posvetovanje prek pobud iz celotne EU.

⁸ UL L 371, 30.12.1987, str. 76.

⁹ UL L 346, 31.12.2003, str. 57.

¹⁰ UL L 102, 11.4.2006, str. 15.

¹¹ UL L 337, 5.12.2006, str. 21.

¹² UL L 338, 17.12.2008, str. 69.

¹³ UL L 330, 28.11.2006, str. 31.

¹⁴ Sklepi Sveta iz junija 2004 o jedrski varnosti in varnem ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, 10823/04.

V posvetovanje so bile vključene vlade, nacionalni regulatorni organi, organizacije za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, proizvajalci radioaktivnih odpadkov in drugi akterji v državah članicah, kakor tudi različne evropske institucije, nevladne organizacije in drugi partnerji. Upoštevan je bil natančen prispevek skupine evropskih regulatorjev za jedrsko varnost (ENSREG). To je bilo osrednjega pomena zaradi specifičnih pristojnosti ENSREG, ki predstavlja nacionalne jedrske regulatorne ali varnostne organe v vseh državah članicah, tako jedrskih kot nejedrskih.

Posebna pozornost je bila namenjena družbeni razsežnosti prek niza različnih javnih posvetovanj, vključno z namenskimi raziskavami Eurobarometra¹⁵ ter odprtim javnim posvetovanjem¹⁶. Zaradi stalne uporabe jedrske energije so državljani EU glede radioaktivnih odpadkov zelo zaskrbljeni. Poleg tega jih velika večina podpira zakonodajo na evropski ravni.

Zaključek izčrpne ocene učinka je, da bo pomanjkanje zavezujoče zakonodaje EU verjetno pripeljalo do tega, da se bo sprejemanje ključnih odločitev preložilo, kar bi lahko imelo negativne okoljske, gospodarske in družbene učinke, vključno s prevelikimi bremenami za prihodnje generacije in po vsej verjetnosti tudi z izkrivljanjem konkurence na trgu električne energije.

Zavezujoča zakonodaja EU pa bi na drugi strani pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki v vsej EU dolgoročno ustvarila enakomerno visoko raven varnosti brez prevelikih bremen za prihodnje generacije ali ogrožanja sposobnosti prihodnjih generacij, da zadovoljijo svoje potrebe.

3. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

Cilj direktive, kot je navedeno v njenem **členu 1**, je vzpostavitev okvira Skupnosti za odgovorno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki zagotavlja, da bodo države članice oblikovale ustrezne nacionalne ureditve za visoko raven varnosti in ohranile ter spodbujale obveščanje in sodelovanje javnosti.

Njeno področje uporabe (**člen 2**) zajema vse ravni ravnanja s civilnim izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki od nastajanja do odlaganja, ne zajema pa ravnanja s posebnimi vrstami odpadkov, kot so odobreni izpusti in odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti, ki bi lahko bili radioaktivni, saj so ti že zajeti v obstoječi evropski zakonodaji^{17,18}.

Posebna pozornost je bila namenjena zagotavljanju, da bo direktiva skladna z obstoječo zakonodajo in da bo mednarodno sprejeta načela in zahteve, ki so določeni v varnostnih standardih IAEA ter Skupni konvenciji, obenem opredelila kot pravno zavezujoče in izvršljive v EU. Zato so opredelitve pojmov iz **člena 3** usklajene z opredelitvami pojmov tako iz obstoječe evropske zakonodaje, kot iz Pojmovnika jedrske varnosti IAEA (Skupna konvencija)¹⁹.

Splošna načela, ki urejajo varno in trajnostno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, so določena v **členu 4**.

¹⁵ Posebni Eurobarometer 297 (2008) in Posebni Eurobarometer 324 (2010).

¹⁶ http://ec.europa.eu/energy/nuclear/consultations/2010_05_31_fuel_waste_en.htm.

¹⁷ UL L 159, 29.6.1996, str. 1.

¹⁸ UL L 102, 11.4.2006, str. 15.

¹⁹ <http://www-ns.iaea.org/standards/safety-glossary.htm>.

Posebna pozornost je namenjena tudi zagotavljanju, da bo predlog direktive skladen z Direktivo o jedrski varnosti in da bi s tem vsi objekti, namenjeni ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, imeli enako raven varnosti. Zato je struktura predloga direktive in Direktive o jedrski varnosti podobna predvsem v členih 5 do 7, 9, 12 in 16 do 18.

Obveznosti, povezane z uporabo splošnih načel, vključujejo:

- nacionalni okvir za dolgoročno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (**člen 5**);
- pristojni regulatorni organ na področju ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (**člen 6**);
- imetniki dovoljenj nosijo primarno odgovornost za varnost (**člen 7**);
- izobraževanje in usposabljanje za pridobitev potrebnega strokovnega znanja in usposobljenosti (**člen 9**);
- preglednost pri odločanju o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (**člen 12**).

Zaradi posebne narave ravnanja z radioaktivnimi odpadki so uvedene tudi posebne obveznosti:

- **člen 8** določa pristop k varnosti, vključno z zahtevami za varnostno analizo ter spremljevalno oceno varnosti objektov in dejavnosti, ki so povezani z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
- **člen 10** obravnava potrebo po zagotavljanju zadostnega obsega razpoložljivih finančnih sredstev za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, kadar so ta potrebna, v skladu z načelom „onesnaževalec plača“;
- **člen 11** želi zagotoviti ustrezno kakovost varnosti.

Vključen je tudi pogojni niz zahtev v zvezi z nacionalnimi programi za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, ki so potrebni za izpolnitev ciljev in zahtev:

- **člen 13** določa temeljne zahteve za nacionalne programe;
- **člen 14** določa vsebino nacionalnih programov;
- **člen 15** zahteva priglasitev nacionalnih programov Komisiji.

Nekatere končne določbe so opredeljene v:

- **členu 16**, ki določa zahteve za poročanje, ki so skladne z mehanizmom poročanja iz Direktive o jedrski varnosti. Države članice poročajo Komisiji o izvajanju predlagane direktive, pri čemer koristijo cikle poročanja na podlagi Skupne konvencije. Komisija bo na podlagi poročil držav članic predložila Svetu in Evropskemu parlamentu poročilo o napredku. Države članice bodo omogočile mednarodni strokovni pregled svojega nacionalnega okvira in nacionalnega programa, da bi pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki izpolnile zahtevane visoke standarde. Rezultati vsakega strokovnega pregleda se sporočijo državam članicam in Komisiji;

- **členu 17**, ki določa zahteve za prenos predlagane direktive v nacionalno zakonodajo;
- **členih 18 in 19**, ki določa datum začetka veljavnosti predlagane direktive in naslovnike.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ne vpliva na proračun EU.

Predlog

DIREKTIVA SVETA

o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti členov 31 in 32 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije, pripravljenega na podlagi mnenja skupine oseb, ki jih je izmed znanstvenih izvedencev iz držav članic imenoval Znanstveni in tehnični odbor, in po posvetovanju z Evropskim ekonomskim in socialnim odborom²⁰,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta²¹,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člen 2(b) Pogodbe določa postavitev enotnih varnostnih standardov za varovanje zdravja delavcev in prebivalstva.
- (2) Člen 30 Pogodbe določa opredelitev temeljnih standardov za varovanje zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočih sevanj.
- (3) člen 37 Pogodbe od držav članic zahteva, da morajo Komisiji predložiti splošne podatke o vsakem načrtu za odlaganje radioaktivnih odpadkov.
- (4) Direktiva Sveta 96/29/Euratom z dne 13. maja 1996 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi ionizirajočega sevanja²² se uporablja za vse dejavnosti, ki vključujejo tveganje ionizirajočega sevanja, ki izvirajo iz umetnih virov ali iz naravnih virov sevanja, pri katerih predelujejo naravne radionuklide zaradi njihovih radioaktivnih, cepljivih ali oplodnih lastnosti. Zajema tudi dovoljene izpuste materialov, ki so posledica teh dejavnosti. Določbe navedene direktive dopolnjuje bolj specifična zakonodaja.
- (5) Kot v svoji sodni praksi ugotavlja Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Evropsko sodišče), določbe iz Poglavja 3 Pogodbe o zdravju in varnosti tvorijo

²⁰

²¹

²²

UL L 159, 29.6.1996, str. 1.

skladno celoto in Komisiji podeljujejo precej široke pristojnosti za zaščito prebivalstva in okolja pred tveganji jedrske kontaminacije²³.

- (6) Odločba Sveta 87/600/Euratom z dne 14. decembra 1987 o ureditvah Skupnosti za pospešeno izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku²⁴ je vzpostavila okvir za obveščanje in zagotavljanje informacij, ki jih države članice uporabljajo, da bi zaščitile prebivalstvo ob radiološkem izrednem dogodku. Direktiva Sveta 89/618/Euratom z dne 27. novembra 1989 o obveščanju prebivalstva o ukrepih zdravstvenega varstva, ki jih je treba sprejeti, in o pravilih ravnanja v primeru radiološkega izrednega dogodka²⁵ določa obveznosti, v skladu s katerimi morajo države članice obveščati javnost v primeru radiološkega izrednega dogodka.
- (7) Direktiva Sveta 2003/122/Euratom z dne 22. decembra 2003 določa nadzor visokoaktivnih zaprtih radioaktivnih virov in virov neznanega izvora²⁶, vključno z viri, ki se več ne uporabljajo.
- (8) Direktiva 2006/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o ravnanju z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti ter o spremembi Direktive 2004/35/ES²⁷ zajema ravnanje z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti, ki so lahko radioaktivni, vendar izključuje tiste vidike, ki so specifični za radioaktivnost, kar obravnava Pogodba Euratom.
- (9) Direktiva Sveta 2006/117/Euratom z dne 20. novembra 2006²⁸ določa sistem Skupnosti za nadzorovanje in kontrolo čezmejnih pošilk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva. Ta direktiva je bila dopolnjena s Priporočilom Komisije 2008/956/Euratom z dne 4. decembra 2008 o merilih za izvoz radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva v tretje države²⁹.
- (10) Direktiva Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov³⁰ opredeljuje obveznosti držav članic, da vzpostavijo in vzdržujejo nacionalni okvir za jedrsko varnost. Navedena direktiva obravnava predvsem jedrsko varnost jedrskih objektov, vendar je pomembno tudi zagotoviti varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, med drugim tudi v skladiščih in odlagališčih. Vendar Direktiva 2009/71/Euratom ne zajema vseh objektov in vidikov ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (11) Direktiva 85/337/EGS o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje, kot je bila spremenjena z Direktivo 97/11/ES, Direktivo 2003/35/ES in Direktivo 2009/31/ES³¹, se uporablja za objekte za ravnanje z izrabljenim gorivom in za objekte za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, pod pogojem da so zajeti v Prilogi I k tej direktivi.

²³ C-187/87 (1988 ZOdl. str. 5013) in C-29/99 (2002 ZOdl. str. I-11221).

²⁴ UL L 371, 30.12.1987, str. 76.

²⁵ UL L 357, 7.12.1989, str. 31.

²⁶ UL L 346, 31.12.2003, str. 57.

²⁷ UL L 102, 11.4.2006, str. 15.

²⁸ UL L 337, 5.12.2006, str. 21.

²⁹ UL L 338, 17.12.2008, str. 69.

³⁰ UL L 172, 2.7.2009, str. 18.

³¹ UL L 175, 5.7.1985, str. 40.

- (12) Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje³² določa, da se okoljska presoja izvede za vse načrte in programe, ki se pripravijo za več sektorjev in določajo okvir za prihodnje soglasje za izvedbo projektov iz Prilog I in II k Direktivi 85/337/EGS.
- (13) Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju³³ se sklicuje na radioaktivne odpadke v opredelitvi pojma „informacije o okolju“.
- (14) Direktiva 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o sodelovanju javnosti pri sestavi nekaterih načrtov in programov v zvezi z okoljem³⁴ se uporablja za načrte in programe iz Direktive 2001/42.
- (15) Priporočilo Komisije z dne 24. oktobra 2006 o upravljanju finančnih sredstev za razgradnjo jedrskih objektov, izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov³⁵ se osredotoča na primernost financiranja, njegovo finančno varnost in preglednost, da bi zagotovila, da se finančna sredstva uporabijo samo za predvidene namene.
- (16) Obstoječa zakonodaja skupnosti ne določa specifičnih pravil, ki bi zagotavljala varno in trajno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki na vseh ravneh, od nastajanja do odlaganja.
- (17) Namen Skupne konvencije o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: Skupna konvencija)³⁶, ki je bila sklenjena pod okriljem IAEA in katere pogodbenice so tako Euratom kot večina držav članic, je po vsem svetu doseči in ohraniti visoko raven varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki s krepitvijo nacionalnih ukrepov in mednarodnega sodelovanja.
- (18) Leta 2006 je IAEA dopolnila svojo celotno zbirko standardov in objavila Temeljna varnostna načela³⁷, ki so jih skupaj sponzorirali Euratom, OECD/NEA in druge mednarodne organizacije. Po besedah Združenih sponzorskih organizacij bo uporaba Temeljnih varnostnih načel olajšala uporabo mednarodnih varnostnih standardov in vzpostavila večjo skladnost med ureditvami različnih držav. Zato je zaželeno, da ta načela spoštujejo in zagovarjajo vse države. Načela bodo za IAEA zavezujoča v zvezi z njenimi dejavnostmi, za države pa v zvezi z dejavnostmi, ki jih izvajajo s pomočjo IAEA. Države ali sponzorske organizacije lahko ta načela sprejmejo po lastni presoji za uporabo pri svojih lastnih dejavnostih.
- (19) Skupna konvencija predstavlja instrument spodbude, saj ne vsebuje nikakršnih sankcij v primeru njenega neupoštevanja. Varnostni standardi, ki jih je IAEA oblikovala v sodelovanju s Skupnostjo Euratom, OECD/NEA in drugimi mednarodnimi organizacijami, tudi niso pravno zavezujoči in izvršljivi.

³² UL L 197, 21.7.2001, str. 30.

³³ UL L 41, 14.2.2003, str. 26.

³⁴ UL L 156, 25.6.2003, str. 17.

³⁵ UL L 330, 28.11.2006, str. 31.

³⁶ INFCIRC/546 z dne 24. decembra 1997.

³⁷ Temeljna varnostna načela, Varnostni temelji št. SF-1, IAEA, Dunaj, 2006.

- (20) Po povabilu Sveta k ustanovitvi evropske skupine na visoki ravni, kot je navedeno v njegovih sklepih z dne 8. maja 2007 o jedrski varnosti in varnem ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, je bila na podlagi Sklepa Komisije 2007/530/Euratom z dne 17. julija 2007 o ustanovitvi evropske skupine na visoki ravni za jedrsko varnost in ravnanje z jedrskimi odpadki³⁸ ustanovljena skupina evropskih regulatorjev za jedrsko varnost (ENSREG), da bi prispevala k doseganju ciljev Skupnosti na področju ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (21) Prvi sklepi in priporočila ENSREG so vsebovani v Resoluciji Sveta z dne 16. decembra 2008 o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Julija 2009 je bilo Komisiji predloženo prvo poročilo ENSREG³⁹, ki je bilo nato septembra posredovano Evropskemu parlamentu in Svetu. Svet navaja to poročilo v svojih sklepih z dne 10. novembra 2009⁴⁰, v katerih ponovno poziva Komisijo, da pri preučitvi predlogov pravno zavezujočih instrumentov na področju varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki v celoti izkoristi strokovno znanje ENSREG.
- (22) Evropski parlament je pozval k določitvi usklajenih standardov za ravnanje z radioaktivnimi odpadki⁴¹ in pozval Komisijo, naj pregleda ustrezne osnutke svojih zakonodajnih predlogov in predloži nov predlog direktive o ravnanju z radioaktivnimi odpadki⁴².
- (23) Tako v Uniji kot po svetu se čedalje bolj priznava potreba po odgovorni uporabi jedrske energije, ki predvsem zajema jedrsko varnost in zaščito. Zaradi tega je treba vprašanje ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki obravnavati, da bi se zagotovila varna, optimizirana in trajnostna raba jedrske energije.
- (24) Čeprav lahko države članice same določijo svojo mešanico energetskega virov, vse države članice proizvajajo radioaktivne odpadke ne glede na to, ali imajo jedrske reaktorje ali ne. Radioaktivni odpadki izvirajo predvsem iz dejavnosti jedrskega gorivnega ciklusa, kot sta obratovanje jedrskih elektrarn in predelava izrabljenega goriva, vendar tudi iz drugih dejavnosti, kot je uporaba radioaktivnih izotopov v medicini, raziskavah in industriji.
- (25) Izrabljeno gorivo nastaja tudi pri obratovanju jedrskih reaktorjev. Vsaka država članica lahko opredeli svoja pravila glede gorivnega ciklusa, bodisi da izrabljeno gorivo šteje za dragoceno sredstvo, ki ga je mogoče predelati, ali da se odloči, da ga odstrani kot odpadek. Ne glede na to, katero možnost izbere, je treba proučiti možnosti odlaganja visokoradioaktivnih odpadkov, ki so bili ločeni v predelavi, ali izrabljenega goriva, ki velja za odpadek.
- (26) Isti varnostni cilji se morajo uporabljati za ravnanje z izrabljenim gorivom in ravnanje z radioaktivnimi odpadki. To priznavajo Skupna konvencija in Varnostni standardi

³⁸ UL L 195, 17.7.2007, str. 44.

³⁹ Poročilo skupine evropskih regulatorjev za jedrsko varnost, julij 2009.

⁴⁰ Sklepi Sveta o poročilu skupine evropskih regulatorjev za jedrsko varnost, 10. november 2009.

⁴¹ Resolucija Evropskega parlamenta o oceni Euratoma – 50 let evropske politike za jedrsko energijo z dne 10. maja 2007.

⁴² Poročilo o oceni Euratoma – 50 let evropske politike za jedrsko energijo, A6-0129/2007.

IAEA, ki določajo iste obveznosti tako za odlaganje izrabljenega goriva kot za odlaganje radioaktivnih odpadkov.

- (27) Radioaktivne odpadke, vključno z izrabljenim gorivom, ki velja za odpadke, je treba dolgoročno shraniti in izolirati pred ljudmi in življenjskim okolje. Zaradi njihove specifične narave (vsebnost radionuklidov) so potrebne ureditve, da bi se zaščitilo zdravje ljudi in okolja pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočega sevanja, vključno z odlaganjem v ustreznih objektih kot zadnjo fazo ravnanja z njimi. Skladiščenje radioaktivnih odpadkov je vključno z dolgoročnim skladiščenjem prehodna rešitev in ne predstavlja nadomestne možnosti odlaganja.
- (28) Nacionalna razvrstitvena shema radioaktivnih odpadkov bi morala podpirati te ureditve in popolnoma upoštevati posebne vrste in značilnosti radioaktivnih odpadkov. Natančna merila, po katerih se odpadki razvrščajo v določen razred odpadkov, so odvisna od posebne situacije v državi glede narave odpadkov in možnosti za odlaganje, ki so na voljo oziroma se preučujejo.
- (29) Kratkoživi nizko- in srednjeradioaktivni odpadki se običajno odlagajo na odlagališčih blizu površja. Po 30 letih raziskav je bilo na tehnični ravni splošno sprejeto, da globoka geološka odlagališča predstavljajo najvarnejšo in najtrajnejšo možnost v smislu zadnje faze ravnanja z visokoradioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, ki velja za odpadke. Zato si je treba prizadevati za odlaganje.
- (30) Čeprav je vsaka država članica odgovorna za svojo politiko o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, mora navedena politika spoštovati ustrezna temeljna varnostna načela, ki jih je določila agencija IAEA⁴³. Etična obveznost vsake države članice je, da se izogne ustvarjanju kakršnih koli prevelikih bremen za prihodnje generacije v smislu obstoječega izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov, kakor tudi tistih, ki bi lahko nastali zaradi razgradnje obstoječih jedrskih objektov.
- (31) Da bi poskrbela za odgovorno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, mora vsaka država članica vzpostaviti nacionalni okvir, ki zagotavlja politične zaveze in postopno odločanje s pomočjo ustrezne zakonodaje, ureditve in organizacije z jasno porazdelitvijo odgovornosti.
- (32) Končna odgovornost držav članic za varnost ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je temeljno načelo, kot ga je potrdila Skupna konvencija. Ta direktiva mora okrepiti načelo nacionalne odgovornosti skupaj z načelom primarne odgovornosti imetnika dovoljenja za varnost ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki pod nadzorom njegovega pristojnega nacionalnega regulatornega organa, povečati pa mora tudi vlogo in neodvisnost pristojnega regulatornega organa.
- (33) Vzpostaviti je treba nacionalni program, ki bo zagotovil prenos političnih odločitev v jasne določbe za namen izvajanja vseh faz ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, od nastajanja do odlaganja. Te morajo vključevati vse dejavnosti, ki se nanašajo na ravnanje, predobdelavo, obdelavo, kondicioniranje,

⁴³

Temeljna varnostna načela, Varnostni temelji št. SF-1, IAEA, Dunaj, 2006.

skladiščenje in odlaganje radioaktivnih odpadkov. Nacionalni program je lahko referenčni dokument ali niz dokumentov.

- (34) Različni koraki pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki so med seboj tesno povezani. Odločitve, sprejete na eni posamezni ravni, lahko vplivajo na naslednjo raven. Zato je treba pri oblikovanju nacionalnih programov takšne soodvisnosti upoštevati.
- (35) Pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je pomembna preglednost. To je treba zagotoviti z zahtevami po učinkovitem obveščanju javnosti in priložnostjo, da vse zadevne zainteresirane strani lahko sodelujejo v postopku odločanja.
- (36) Sodelovanje med državami članicami na mednarodni ravni bi lahko olajšalo in pospešilo postopek odločanja z dostopom do strokovnega znanja in tehnologije.
- (37) Nekatere države članice menijo, da je skupna uporaba objektov za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, vključno z odlagališči, potencialno koristna možnost, če temelji na sporazumu med zadevnimi državami članicami.
- (38) Pri izvajanju te direktive morajo države članice za poseben objekt ali dejavnost sprejeti pristop, ki je sorazmeren s potencialno nevarnostjo, ki jo navedeni objekt ali dejavnost predstavljata (stopnjevalni pristop), in določiti ustrezne specifikacije v varnostni analizi.
- (39) Varnostna analiza in stopnjevalni pristop morata zagotoviti podlago za odločitve, povezane z razvojem, obratovanjem in zaprtjem odlagališča, in morata zagotoviti prepoznavanje področij negotovosti, na katera je treba usmeriti pozornost, da bi se še izboljšalo razumevanje tistih vidikov, ki vplivajo na varnost sistema odlaganja, vključno z naravnimi (geološkimi) in zgrajenimi pregradami, ter njegovim pričakovanim razvojem skozi čas. Varnostna analiza mora vključevati ugotovitve iz ocene varnosti in informacije o trdnosti in zanesljivosti ocene varnosti ter v njej vključenih predpostavk. Zato mora vsebovati vrsto argumentov in dokazov v podporo varnosti objekta ali dejavnosti, ki je povezana z ravnanjem z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki.
- (40) Medtem ko priznava, da mora nacionalni okvir upoštevati vse nevarnosti, povezane z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ta direktiva ne zajema neradioloških nevarnosti, ki spadajo na področje uporabe Pogodbe o delovanju Evropske unije.
- (41) Ohranitev in nadaljnje razvijanje pristojnosti in usposobljenosti pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki predstavljajo temeljni element za zagotovitev visoke ravni varnosti, morata temeljiti na kombinaciji učenja iz delovnih izkušenj, znanstvenih raziskav in tehnološkega razvoja ter tehničnega sodelovanja vseh akterjev.
- (42) Strokovni pregled nacionalnih programov bi lahko bil odlično sredstvo izgradnje zaupanja v ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom v Evropski uniji, katerega cilj bi bil razvijati in izmenjati izkušnje ter zagotoviti visoke standarde –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Predmet in cilji

- (1) Ta direktiva vzpostavlja okvir Skupnosti za zagotovitev odgovornega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (2) Njen namen je zagotoviti, da države članice določijo ustrezne nacionalne ureditve za visoko raven varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter da delavce in javnost zaščitijo pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočega sevanja.
- (3) Ohranja in spodbuja obveščanje in sodelovanje javnosti v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (4) Ta direktiva dopolnjuje temeljne standarde iz člena 30 Pogodbe v zvezi z varnostjo izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov in ne posega v uporabo Direktive 96/29/Euratom.

Člen 2

Področje uporabe

- (1) Ta direktiva se uporablja za:
 - (a) vse faze ravnanja z izrabljenim gorivom, kadar to izvira iz obratovanja civilnih jedrskih reaktorjev ali kadar se z njim ravna v okviru civilnih dejavnosti;
 - (b) vse faze ravnanja z radioaktivnimi odpadki od nastanka do odlaganja, kadar ti izvirajo iz civilnih dejavnosti ali kadar se z njim ravna v okviru civilnih dejavnosti;
- (2) Odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti, ki so lahko radioaktivni in spadajo na področje uporabe Direktive 2006/21/ES, niso predmet te direktive.
- (3) Ta direktiva se ne uporablja za dovoljene izpuste.

Člen 3

Opredelitve pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „zaprtje“ pomeni dokončanje vseh dejavnosti v nekem času po namestitvi izrabljenega goriva ali radioaktivnih odpadkov v odlagališče, vključno s končnimi inženirskimi in drugimi deli, ki so potrebna, da bi se v odlagališču ustvarile dolgoročno varne razmere;
- (2) „pristojni regulatorni organ“ pomeni organ ali sistem organov, imenovanih v državi članici na področju urejanja varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, kot je določeno v členu 6;

- (3) „odlaganje“ pomeni namestitvev izrabljenega goriva ali radioaktivnih odpadkov v odobren objekt, ne da bi jih imeli namen ponovno uporabiti;
- (4) „dovoljenje“ pomeni vsak pravni dokument, ki je podeljen v okviru jurisdikcije države članice za namen izvajanja kakršne koli dejavnosti, povezane z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ali za podelitev odgovornosti za izbiro lokacije, načrtovanje, gradnjo, začetek obratovanja, delovanje, razgradnjo ali zaprtje objekta za ravnanje z izrabljenim gorivom ali objekta za ravnanje z radioaktivnimi odpadki;
- (5) „imetnik dovoljenja“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki je v celoti odgovorna za vse dejavnosti ali objekte, povezane z ravnanjem z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, kot je določeno v dovoljenju;
- (6) „radioaktivni odpadek“ pomeni radioaktivno snov v plinasti, tekoči ali trdni obliki, za katero država članica ne predvideva nobene uporabe več, in ki jo kot radioaktivni odpadek nadzoruje upravni organ v skladu z zakonodajnim in regulativnim okvirom države članice;
- (7) „ravnanje z radioaktivnimi odpadki“ pomeni vse dejavnosti, ki se nanašajo na ravnanje, predobdelavo, obdelavo, kondicioniranje, skladiščenje ali odlaganje radioaktivnih odpadkov, razen prevoz z lokacije;
- (8) „objekt za ravnanje z radioaktivnimi odpadki“ pomeni objekt ali obrat, katerega primarni namen je ravnanje z radioaktivnimi odpadki;
- (9) „ponovna predelava“ pomeni postopek ali dejanje, katerega namen je ekstrahirati cepljive in oplodne snovi iz izrabljenega goriva za nadaljnjo uporabo;
- (10) „izrabljeno gorivo“ pomeni jedrsko gorivo, ki je bilo obsevano v reaktorski sredici in trajno odstranjeno iz nje; izrabljeno gorivo lahko velja za vir, ki se lahko uporabi v ponovni predelavi ali pa se nameni za končno odlaganje in se obravnava kot radioaktivni odpadek;
- (11) „ravnanje z izrabljenim gorivom“ pomeni vse dejavnosti, ki se nanašajo na ravnanje, skladiščenje, ponovno predelavo ali odlaganje izrabljenega goriva, razen prevoz z lokacije;
- (12) „objekt za ravnanje z izrabljenim gorivom“ pomeni objekt ali obrat, katerega primarni namen je ravnanje z izrabljenim gorivom;
- (13) „skladiščenje“ pomeni zadrževanje izrabljenega goriva ali radioaktivnih odpadkov v odobrenem objektu, ne da bi jih imeli namen ponovno uporabiti.

Člen 4

Splošna načela

- (1) Države članice opredelijo in ohranjajo nacionalne politike o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Nosijo končno odgovornost za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (2) Države članice zagotovijo, da:
 - (a) nastajanje radioaktivnih odpadkov ostane na najnižji izvedljivi ravni, tako v smislu dejavnosti kot količine, in sicer z ustreznimi konstrukcijskimi ukrepi ter obratovanjem in razgradnjo, vključno z recikliranjem in ponovno uporabo konvencionalnih snovi;
 - (b) se upošteva medsebojna odvisnost vseh korakov pri nastajanju izrabljenih goriv in radioaktivnih snovi ter ravnanju z njimi;
 - (c) se ne ustvarjajo čezmerna bremena za prihodnje generacije;
 - (d) je ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki varno in dolgoročno.
- (3) Radioaktivni odpadki se odlagajo v državi članici, v kateri so nastali, razen če države članice sklenejo sporazume o uporabi odlagališč v eni izmed držav članic.

Člen 5

Nacionalni okvir

- (1) Države članice opredelijo in ohranjajo nacionalni zakonodajni, regulativni in organizacijski okvir (v nadaljnjem besedilu: nacionalni okvir) za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki podeljuje odgovornosti in zagotavlja dolgoročno usklajevanje med ustreznimi državnimi organi. Nacionalni okvir vključuje:
 - (a) nacionalni program izvajanja politike o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
 - (b) nacionalne zahteve za varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
 - (c) sistem izdaje dovoljenj za dejavnosti in objekte za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, vključno s prepovedjo obratovanja objekta za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki nima dovoljenja;
 - (d) sistem ustreznega institucionalnega nadzora, regulatornih pregledov, dokumentiranja in poročanja;
 - (e) izvršilne ukrepe, vključno s prekinitvijo dejavnosti in spremembo ali preklicem dovoljenja;

- (f) organe, ki so vključeni v različne faze ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (2) Države članice zagotovijo, da se nacionalni okvir ohrani in po potrebi izboljša, pri tem pa upoštevajo delovne izkušnje, sklepe varnostnih analiz, kot je določeno v členu 8, razvoj tehnologije in rezultate raziskav.

Člen 6

Pristojni regulatorni organ

- (1) Države članice ustanovijo in vzdržujejo pristojni regulatorni organ na področju ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (2) Države članice zagotovijo, da je pristojni regulatorni organ funkcionalno ločen od vsakega drugega organa ali organizacije, ki se ukvarja s pospeševanjem ali uporabo jedrske energije ali radioaktivnih snovi, vključno s proizvodnjo električne energije in uporabo radioaktivnih izotopov, ali z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, da se tako zagotovi dejanska neodvisnost od vsakega neprimernege vpliva na njegovo regulatorno funkcijo.
- (3) Države članice zagotovijo, da ima pristojni regulatorni organ pravna pooblastila ter človeške in finančne vire, potrebne za izpolnitev obveznosti v zvezi z nacionalnim okvirom iz člena 5(1), s prednostnim poudarkom na varnosti.

Člen 7

Imetniki dovoljenja

- (1) Države članice zagotovijo, da primarno odgovornost za varnost ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki nosi imetnik dovoljenja. Ta odgovornost ni prenosljiva.
- (2) Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir od imetnika dovoljenja zahteva, da pod nadzorom pristojnega regulatornega organa na sistematičen in preverljiv način redno ocenjuje in preverja ter nenehno izboljšuje varnost svojih dejavnosti in objektov, kolikor je to razumno dosegljivo.
- (3) Ocenjevanja iz odstavka 2 vključujejo preverjanje obstoja ukrepov za preprečevanje nesreč in blažitev njihovih posledic, vključno s preverjanjem fizičnih ovir in upravnih varstvenih postopkov imetnika dovoljenja, ki bi morali odpovedati, preden bi bili delavci in prebivalstvo znatno prizadeti zaradi posledic ionizirajočega sevanja.
- (4) Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir od imetnikov dovoljenj zahteva, da vzpostavijo in izvajajo sisteme upravljanja s prednostnim poudarkom na varnosti, ki jih pristojni regulatorni organ redno preverja.
- (5) Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir od imetnikov dovoljenj zahteva, da zagotovijo in vzdržujejo ustrezne finančne in človeške vire, potrebne za izpolnitev njihovih obveznosti v zvezi z varnostjo ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki iz odstavkov 1 do 4.

Člen 8

Varnostna analiza

- (1) Varnostna analiza in spremljevalna ocena varnosti se pripravita kot del zahtevka za izdajo dovoljenja za objekt ali dejavnost. V teku razvoja objekta ali dejavnosti se po potrebi dopolnita. Obseg in vsebina varnostne analize in ocene varnosti sta usklajena z zahtevnostjo dejavnosti in obsegom nevarnosti, ki je povezan z objektom ali dejavnostjo.
- (2) Varnostna analiza in spremljevalna ocena varnosti zajemata izbiro lokacije, konstrukcijo, gradnjo, obratovanje in razgradnjo objekta ali zaprtje odlagališča; varnostna analiza določi standarde, ki se uporabljajo pri tej oceni. Obravnava se dolgoročna varnost po zaprtju s poudarkom na tem, kako je takšno varnost mogoče v največji možni meri zagotoviti s pasivnimi sredstvi.
- (3) Varnostna analiza za objekt opisuje vse vidike, povezane z varnostjo lokacije, konstrukcijo objekta in vodstvenim nadzorom ukrepov ter regulatornimi nadzori. Varnostna analiza in spremljevalna varnostna ocena opredelujeta raven zagotovljene zaščite in pristojnemu regulatornemu organu ter drugim zainteresiranim stranem zagotovita, da bodo varnostne zahteve izpolnjene.
- (4) Varnostna analiza in spremljevalna ocena varnosti se predložita v odobritev pristojnemu regulatornemu organu.

Člen 9

Strokovno znanje in usposobljenost

Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir vključuje ureditev za izobraževanje in usposabljanje, ki izpolnjuje potrebe vseh strani, odgovornih za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, da bi se vzdrževala in dodatno razvijala potrebno strokovno znanje in usposobljenost.

Člen 10

Finančna sredstva

Države članice poskrbijo, da nacionalni okvir zagotavlja, da so ustrezna finančna sredstva po potrebi na voljo za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ob upoštevanju odgovornosti proizvajalcev radioaktivnih odpadkov.

Člen 11

Zagotavljanje kakovosti

Države članice vzpostavijo in izvajajo ustrezne programe za zagotavljanje kakovosti v zvezi z varnostjo ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.

Člen 12

Preglednost

- (1) Države članice zagotovijo, da so informacije o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki dostopne delavcem in prebivalstvu. Ta obveznost vključuje tudi zagotavljanje, da pristojni regulacijski organ javnost obvešča o dogajanju na svojih področjih pristojnosti. Informacije se objavijo v skladu z nacionalno zakonodajo in mednarodnimi obveznostmi, če s tem niso ogroženi drugi interesi, priznani v nacionalni zakonodaji ali mednarodnih obveznostih, kot je npr. varnost.
- (2) Države članice javnosti zagotovijo možnost dejanskega sodelovanja v postopku odločanja o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.

Člen 13

Nacionalni programi

- (1) Države članice na podlagi nacionalnega okvira vzpostavijo, izvajajo in dopolnjujejo programe ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: nacionalni programi), ki zajemajo vse vrste izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v njihovi pristojnosti in vse faze ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki od nastajanja do odlaganja.
- (2) Nacionalni programi so v skladu z določbami iz členov 4 do 12.
- (3) Države članice redno pregledajo in dopolnijo svoje nacionalne programe ob upoštevanju tehničnega in znanstvenega napredka, če je to primerno.

Člen 14

Vsebina nacionalnih programov

Nacionalni programi vključujejo:

- (1) popis vsega izrabljenega goriva in vseh radioaktivnih odpadkov ter napovedi prihodnjih količin, vključno s tistimi iz razgradnje. Popis jasno navaja lokacijo in količino snovi ter stopnjo nevarnosti, kar opredeli z ustrezno razvrstitvijo;
- (2) koncepte, načrte in tehnične rešitve od nastajanja do odlaganja;
- (3) koncepte in načrte za obdobje po zaprtju odlagališča, vključno s tem, koliko časa je treba še izvajati institucionalne nadzore, ter s sredstvi, ki jih je treba uporabiti, da bi se ohranilo dolgoročno poznavanje objekta;
- (4) opis dejavnosti na področju raziskav, razvoja in predstavitev, ki so potrebne za izvajanje rešitev za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
- (5) pomembne mejnike, jasno opredeljene časovne okvire in odgovornosti za izvajanje;
- (6) ključne kazalnike uspešnosti za spremljanje napredka pri izvajanju;

- (7) oceno stroškov programa ter temeljno podlago in hipoteze za to oceno, ki morajo vključevati časovni profil;
- (8) opis veljavnega(ih) finančnega(-ih) načrta(-ov), da bi se zagotovilo, da se vsi stroški programa lahko pokrijejo v skladu s predvidenim načrtom.

Člen 15

Priglasitev

- (1) Države članice Komisiji prigrasijo vse svoje nacionalne programe in naknadne večje spremembe.
- (2) Komisija lahko v treh mesecih po datumu priglasitve zahteva nadaljnja pojasnila in/ali spremembe v skladu z določbami te direktive.
- (3) Države članice v treh mesecih po prejemu odgovora Komisije predložijo zahtevana pojasnila in/ali Komisijo obvestijo o načinu uvedbe sprememb.
- (4) Komisija bo pri odločanju glede zagotavljanja finančne ter tehnične pomoči Euratomu za objekte in dejavnosti v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki oziroma pri svojem oblikovanju stališč glede naložbenih programov v skladu s členom 43 Pogodbe Euratom upoštevala pojasnila držav članic ter njihov napredek pri nacionalnih programih za ravnanje z odpadki.

Člen 16

Poročanje

- (1) Države članice Komisiji prvič predložijo poročilo o izvajanju te direktive do, nato pa vsaka tri leta, pri čemer se izkoristijo cikle pregledov in poročanja v skladu s Skupno konvencijo o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki.
- (2) Komisija bo na podlagi poročil držav članic predložila Svetu in Evropskemu parlamentu poročilo o napredku, doseženem pri izvajanju te direktive. Na isti podlagi bo Komisija predložila tudi popis radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva na ozemlju Skupnosti ter opredelitev prihodnjih pričakovanj.
- (3) Države članice vsaj vsakih deset let poskrbijo za redna samoocenjevanja svojega nacionalnega okvira, pristojnih regulatornih organov, nacionalnega programa in njegovega izvajanja ter omogočijo mednarodni strokovni pregled svojega nacionalnega okvira, organa in/ali programa, da bi se zagotovila izpolnitev visokih standardov ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Rezultati vsakega strokovnega pregleda se sporočijo Komisiji in državam članicam.

Člen 17

Prenos

- (1) Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do O tem takoj obvestijo Komisijo. Ko države članice sprejmejo te ukrepe, se v njih sklicujejo na to direktivo ali se na njo sklicujejo ob uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.
- (2) Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva, in vse poznejše spremembe teh predpisov.
- (3) Države članice čim prej, vendar najpozneje v štirih letih po začetku veljavnosti te direktive, prigrasijo Komisiji svoj prvi nacionalni program, ki zajema vse točke iz člena 14.

Člen 18

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 19

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik